

СУЧАСНІ ТЕНДЕНЦІЇ РОЗВИТКУ НАЦІОНАЛЬНИХ ОЛІМПІЙСЬКИХ СТРУКТУР ЄВРОПЕЙСЬКИХ КРАЇН

У статті проаналізовані історичні аспекти діяльності національних Олімпійських організацій в Європі.

Ключові слова: національний Олімпійський комітет, утворення національних Олімпійських організацій, історичні аспекти, причини освіти.

In general, historical aspects of activity of national Olympic organizations in Europe are completely analyzed in research.

Key words: national Olympic committee, formation of national Olympic organizations, historical aspects, reasons of formation.

Постановка проблеми. У сучасному спорті національні олімпійські структури є важливим елементом міжнародного олімпійського руху, роль і значення яких в останні роки істотно зростає.

Незважаючи на те, що роль, функції, напрямки й форми діяльності НОКів регламентуються Олімпійською хартією, виокремимо ряд наукових досліджень щодо організаційних, соціально-економічних та правових аспектів функціонування НОКів (В.М. Платонов, С.И. Гуськов, 1994; І. Крікос, 1997; В.А. Васин, 2000); співвідношення НОКів і держави (С.И. Гуськов, 1996, І. Крікос, 1997; Я.Л. Кулик, С.А. Костюк, В.І. Олійник, 1997) тощо.

Водночас, зважаючи на активні тенденції європейської інтеграції України, в українській науково-методичній літературі бракує фундаментальних наукових досліджень, які б стосувалися різних аспектів утворення, формування, розвитку та особливостей діяльності національних олімпійських структур в країнах Європи.

У нашому дослідженні зроблено спробу виявити й проаналізувати сучасні тенденції розвитку національних олімпійських структур в країнах Європи. Саме європейці були біля витоків олімпійського руху сучасності. Сьогодні саме на європейському континенті зберігаються багаті традиції олімпізму, а НОКи цих держав у сучасній структурі міжнародного олімпійського руху є одними з найвпливовіших.

Дослідження здійснено відповідно до теми 1.1.3 “Історико-методологічні напрями розвитку фізичної культури та спорту в Україні у ХХ столітті” Зведеного плану науково-дослідної роботи у сфері фізичної культури і спорту на 2006-2010 рр. Міністерства України у справах сім’ї, молоді та спорту.

Організація та методи дослідження. Наше дослідження носить теоретико-аналітичний характер. Джерельною базою для досліджень слугували фонди провідних наукових бібліотек України. Зважаючи на обмежену інформацію, отриману нами з доступних друкованих літературних джерел, ми усебічно скористалися інформаційними ресурсами всесвітньої мережі Інтернет. Зокрема, нами було опрацьовано матеріали сайтів Міжнародного олімпійського комітету (www.olympic.org), Європейського олімпійського комітету (www.eurolympic.org) та доступних сайтів національних олімпійських комітетів країн Європи.

Основні результати дослідження. Зауважимо, що наприкінці ХХ ст. в окремих країнах Європи національні олімпійські комітети перебрали на себе

функції керівництва усіма громадськими спортивними організаціями (спортивними федераціями, асоціаціями, клубами) у державі. Зокрема, у 1993 році Спортивна федерація Нідерландів об'єдналася з національним олімпійським комітетом; у 1996 році НОК Норвегії об'єднався з Конфедерацією спорту цієї країни. В 1997 році Датська спортивна конфедерація та Датський Олімпійський комітет об'єдналися у нову організацію – Національний олімпійський комітет і Спортивна конфедерація Данії. У цьому ж році Ісландська спортивна федерація об'єдналася з НОКом цієї країни утворивши Національну олімпійську і спортивну асоціацію Ісландії.

Іншою сучасною тенденцією функціонування національних олімпійських комітетів окремих європейських країн є широке залучення позабюджетних коштів для функціонування НОКів. Зокрема, в Угорщині на підготовку до Олімпійських ігор держава надає 35-40 % необхідних коштів, решта отримується за рахунок реалізації маркетингової програми.

Інколи з метою залучення додаткових коштів до складу керівництва НОК обирають заможних осіб або представників влади. Так, у 1990 році президентом Австрійського олімпійського комітету було обрано Лео Варнера, генерального менеджера компаній "Casino Austria AG" і "Austrian Lotteries". За його сприяння було прийнято закон згідно якого АОК отримував чималі кошти з доходів національної лотереї. У 1997 році президентом обрано Ілхама Алієва, віцепрезидента Державної нафтової компанії, сина тодішнього президента Азербайджану. У 1997 році президентом НОК Білорусі обрано президента цієї країни О. Лукашенка [1, 4].

Наприкінці ХХ ст. помітно зростає роль світового та континентальних об'єднань НОКів. Тривалий час реальні стосунки МОК і НОКів не сповна відповідали Олімпійській Хартії. МОК обмежувався епізодичними нарадами виконкому з делегатами НОКів. Такі зустрічі були не регулярними, носили інструктивний характер, проблеми розвитку міжнародного олімпійського руху, які цікавили НОК не обговорювалися, МОК ухвалював свої рішення не консультуючись з НОКами. Особливе незадоволені таким станом країни, які не мали свого представника в МОК [2].

Ще в 60-х роках ХХ ст. помітними були прагнення НОКів до якісної зміни своєї ролі і пошуку ними нових форм роботи. З метою координації діяльності по розвитку олімпійського спорту та впливу на політику МОК НОКи об'єдналися в різні асоціації, сформовані на всесвітньому чи континентальному рівнях.

Організацією всесвітнього рівня є Асоціація Національних олімпійських комітетів (АНОК), утворена в 1968 р., після проведення серії заходів щодо налагодження співробітництва між НОК у справі розвитку олімпійського спорту.

Після утворення АНОК зв'язки між МОК і НОКами активізувалися. Національні олімпійські комітети стали активніше впливати на розвиток олімпійського руху. Основними напрямками роботи АНОК є: забезпечення тісного співробітництва між МОК і НОК, поширення передового досвіду роботи й інформації, розробка і внесення на розгляд МОК проектів і пропозицій, спрямованих на удосконалення олімпійського руху, посилення ролі НОКів у спортивному русі країн, надання в різній формі різноманітної технічної допомоги НОКам в сфері організаційних питань, підготовки кадрів, будівництва спортивних споруд тощо.

Вперше ідею об'єднати європейські олімпійські комітети було висловлено у 1967 році в Тегерані. Створення континентальної асоціації НОКів європейських країн відбулося у 1968 р. Але тільки у 1975 у Лісабоні було прийнято статут і затверджено назву – Асоціація Європейських національних олімпійських комітетів (АЄНОК).

АЕНОК регулярно організовує конгреси для президентів і генеральних секретарів НОКів. У 1989 президентом АЕНОК став Жак Рогге. У 1995 році АЕНОК було перейменовано у Європейський олімпійський комітет. Загальна кількість НОК європейських країн, що входять до ЄОК складає 48. Штаб-квартира цієї організації знаходиться у Лозанні. ЄОК одна з найвпливовіших асоціацій НОКів у світі, оскільки її члени були біля витоків олімпійського руху.

Органами ЄОК є Генеральна Асамблея, Виконком. При ЄОК створено такі комісії:

- Технічна співпраця і розвиток спорту;
- Підготовка до Олімпійських ігор;
- Зв'язки з Європейським Союзом;
- Європейський юнацький олімпійський фестиваль;
- Медицина і наука;
- Комісія атлетів.

Варто зауважити, що першим головою комісії атлетів ЄОК був представник України, Олімпійський чемпіон Сергій Бубка, котрий залишив цю посаду, коли його було обрано головою комісії атлетів МОК.

Також при ЄОК створено дві спеціальні робочі групи: "Нові контакти" і "Спорт і навколишнє середовище".

ЄОК організовує семінари за напрямками: технічна співпраця, маркетинг, спортивна журналістика, конференції для атлетів високого рівня, спортивних організацій.

У 1999 році було створено Європейський освітній центр, який збирає і обробляє інформацію про розвиток спорту у країнах Європи.

ЄОК активно співпрацює з організаторами континентальних ігор (Середземноморські, Балканські, Ігри малих країн Європи).

Завданнями діяльності ЄОК є поширення олімпізму у Європі; виховання молоді засобами спорту в дусі взаєморозуміння, дружби і поваги до навколишнього середовища; сприяння співпраці, обмін досвідом, захист інтересів НОКів європейських країн; розвиток програми "Олімпійська солідарність" у Європі.

МОК визнає також інші континентальні об'єднання НОК, що покликані сприяти розвитку олімпійського спорту на континентальному і регіональному рівнях. Основною задачею цих організацій, статuti яких відповідають Олімпійської хартії і схвалені МОК, є розвиток олімпійського спорту на різних континентах і в різних регіонах світу [3]. В даний час МОК визнає асоціації НОКів, що сформовані на континентальному або світовому рівнях, а саме такі олімпійські структури:

- Асоціація національних олімпійських комітетів (АНОК);
- Асоціація національних олімпійських комітетів Африки (АНОКА);
- Олімпійська рада Азії (ОРА);
- Панамериканська спортивна організація (ПАСО);
- Європейський олімпійський комітет (ЄОК);
- Національні олімпійські комітети Океанії (НОКО).

Висновок.

Проведене дослідження, яке є частиною масштабної наукової праці, дозволило виділити сучасні тенденції розвитку олімпійських структур європейських країн, насамперед НОКів. Серед новітніх тенденцій розвитку національних

олімпійських комітетів значимо посилення впливу НОКів на розвиток міжнародного олімпійського руху; закріплення за НОКами функцій керівництва та координації діяльності громадських організацій спортивної сфери в межах країни; активізацію маркетингової політики та істотне залучення позабюджетних коштів для виконання статутної діяльності; співпраця НОКів для вирішення глобальних проблем розвитку олімпійського руху.

1. www.eurolympic.org.

2. Романов А.О. Международное спортивное движение (Учебное пособие для институтов физической культуры). – М.: Физкультура и спорт, 1973. – 255 с.

3. Платонов В. Н., Гуськов С. И. Олимпийский спорт: Учебник [в 2 кн., т.1] – К.: Олимпийская литература, 1994 – 496 с.

4. Зайдовий Ю.В. Історико-політичні та організаційні аспекти формування і розвитку національних олімпійських структур в Україні та країнах Європи. – Львів: Українські технології, 2004. – 173 с.

УДК 37.037+796.011.3

ББК 75.11

Михайло Ібрагімов

СУЧАСНА СОЦІАЛЬНО-ФІЛОСОФСЬКА ПАРАДИГМА ФІЗИЧНОГО ВИХОВАННЯ

Сучасну соціально-філософську парадигму фізичного виховання необхідно розглядати в континіумі “культура-цивілізація”. На кожному конкретному етапі культурно-цивілізаційного розвитку, її зміст залежить від орієнтації на людину – чи як на засіб для досягнення практичних цілей, чи як на самоціль історичного процесу. Сучасна соціально-філософська парадигма фізичного виховання спрямована на підтримання цілісності і гармонійного поєднання тілесного і психічного здоров'я в континіумі душі і тіла.

В статті мова йде про гуманітарно-гуманістичний компонент культури фізичного виховання, яка має виявити її іманентне призначення – збереження і зміцнення здоров'я здорових людей.

Ключові слова: культура, фізична культура, фізичне виховання, здоров'я, моральне здоров'я, психічне здоров'я, “модус здоров'я”, “феноменологія тілесності”, етика відповідальності.

The modern socially philosophical paradigm of physical education must be examined in a continuum of “culture – civilization”. On every concrete stage of cultural civilization development, its maintenance depends on an orientation on a man – or as on a mean for achieving practical aims, whether as on an end in itself of historical process. The modern socially philosophical paradigm of physical education is directed on maintenance and harmonious combination of corporal and psychical health in the continuum of souls and bodies.

In the article the question is about the humanitarian humanism component of culture of physical education, which must find out her the manent setting is and strengthening of people' health.

Key words: culture, physical culture, physical education, health, moral health, psychical health, “health modus”, “body phenomenology”, ethics of responsibility.

Постановка проблеми. Соціально-філософська парадигма фізичного виховання обґрунтовує світоглядно-методологічні принципи побудови концепції, визначення місця і ролі фізичної культури в життєдіяльності суспільства, і відповідно – змісту, цілей, засобів їх досягнення у фізичному розвитку людини на конкретно-історичному етапі культурно-цивілізаційного процесу.

Кожна епоха виробляє певну соціально-філософську парадигму фізичного виховання в залежності від суспільного ідеалу, в якому відображається роль і місце